

Sygn. akt IV CNP 13/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Jan Górski

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi strony pozwanej
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w G.
z dnia 8 stycznia 2013 r.,
w sprawie z powództwa A. S., T. S.
i M. P.
przeciwko Gminie Miasta G.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 2 grudnia 2015 r.,

- 1. oddala skargę,**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Powodowie, po sprecyzowaniu żądania, domagali się zasądzenia od Gminy Miasta G. kwoty 25.258 zł tytułem wynagrodzenia za korzystanie bez tytułu prawnego z nieruchomości, której byli współwłaścicielami. Wyrokiem z dnia 18 listopada 2011 r. Sąd Rejonowy w G. zasądził na ich rzecz, solidarnie, kwotę 24.292,75 zł, oddalił powództwo co do kwoty 965,25 zł, umorzył w pozostałej części postępowanie i orzekł o kosztach procesu. W motywach rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 12 grudnia 1960 r. Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w G. wydało orzeczenie o wywłaszczeniu na rzecz Państwa – Dyrekcji Budowy Osiedli Robotniczych w G. nieruchomości o powierzchni 5992 m² wpisanej w księdze wieczystej Sądu Powiatowego w G. tom [...] karta [...] część parceli 314, stanowiącej współwłasność poprzedników prawnych powodów. Następnie, postanowieniem z dnia 14 września 1973 r. Prezydium WRN sprostowało orzeczenie z dnia 12 grudnia w ten sposób, że zamiast nieruchomości o powierzchni „5992 m² wpisanej w księdze wieczystej Sądu Powiatowego w G. tom [...] karta [...] część parceli 314” wpisano „2427 m² położonej w G. przy ul. B. i W. nr [...] wpisanej w księdze wieczystej Państwowego Biura Notarialnego w G. wykaz [...] G. parcele nr 571/314 i 572/314”. Działki gruntu opisane w postanowieniu o sprostowaniu są usytuowane w innym miejscu niż nieruchomość objęta orzeczeniem z 12 grudnia 1960 r., tymczasem na tej nieruchomości urządzono trawniki, boisko, piaskownicę a także drogi dojazdowe do budynków, a Skarb Państwa został wpisany do księgi wieczystej jako właściciel. Następnie, w wyniku decyzji komunalizacyjnej z dnia 7 kwietnia 1991 r. nr [...], własność została potwierdzona na rzecz pozwanego - Gminę Miasta G. W ocenie Sądu Okręgowego, pozwany w okresie od 1 lutego 1997 r. do 31 stycznia 1998 r. był samoistnym posiadaczem nieruchomości - stanowiącej współwłasność powodów - w złej wierze, był zatem zobowiązany do uiszczenia na ich rzecz wynagrodzenia za bezumowne korzystanie, które Sąd, korzystając z opinii biegłego ustalił na kwotę 25.258 zł. Uznając tę kwotę za uzasadnioną, Sąd objął jednak rozstrzygnięciem kwotę niższą z uwagi na skuteczny, co do okresu od 1 do 14 lutego 1997 r., zarzut przedawnienia roszczenia.

Apelacja pozwanego od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia 8 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i ich ocenę prawną. Wskazał, że powodowie w toku procesu obalili domniemanie wynikające z art. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, wykazali bowiem, że pozwany nie jest właścicielem nieruchomości. Stwierdził, że decyzja komunalizacyjna jako powielająca mechanicznie wpisy dotyczące własności, faktycznie nie objęła nieruchomości, której powodowie byli współwłaścicielami, albowiem ich nieruchomość nie była wywłaszczona.

Od wyroku Sądu Okręgowego pozwany złożył skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego rozstrzygnięcia. Wywiódł, że Sąd naruszył zasadę/obowiązek uwzględniania przez sądy powszechne skutków prawnych decyzji administracyjnych przez co orzekł sprzecznie z ostateczną prawomocną decyzją komunalizacyjną, na podstawie której skarżący pozostaje właścicielem nieruchomości objętej żądaniem. Jako naruszone wskazał art. 2 § 3 k.p.c. i art. 16 § 1 k.p.a. Zarzucił nadto naruszenie art. 118 k.c. przez nieuwzględnienie przedawnienia w odniesieniu do dalszej części roszczenia i wykazując, że zasądzoną kwotę uiścił na rzecz pozwanych, domagał się stwierdzenia niezgodności wyroku Sądu Okręgowego z prawem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skarżącego koncentrujące się na pominięciu przez Sąd Okręgowy kwestii związania decyzją administracyjną są bezprzedmiotowe, ponieważ decyzją nr 370 z dnia 27 lipca 2012 r. znak [...], Minister Administracji i Cyfryzacji stwierdził nieważność decyzji komunalizacyjnej Wojewody [...] z dnia 17 kwietnia 1991 r. znak [...]; decyzja ta stała się ostateczna w dniu 20 września 2012 r., co wynika z nadanej jej klauzuli ostateczności. Stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej ma moc wsteczną i eliminuje jej skutki prawne, tak jakby w ogóle nie została ona podjęta. W tej sytuacji te zarzuty naruszenia prawa, które skarżący wiązał ze skutkami decyzji komunalizacyjnej stanowiącej podstawę wpisu w księdze wieczystej prawa własności na jego rzecz, jako bezprzedmiotowe, uchylają spod rozważań Sądu Najwyższego.

Zarzut naruszenia art. 118 k.c. nie został należycie uzasadniony, przy czym nie jest jasne jakie okoliczności mają wskazywać brak zastosowania przez sąd tego przepisu w odniesieniu do ostatecznie zasądzonego roszczenia. Powodowie realizowali roszczenie o zapłatę za bezumowne korzystanie z nieruchomości za oznaczony okres czasu. Okoliczność, że kwota tego roszczenia, związanego z korzystaniem z nieruchomości w oznaczonym przedziale czasowym, w toku procesu ulegała zmianie i w związku z tym doszło do zmiany żądania w zakresie kwoty, nie prowadzi do wniosku o przedawnieniu roszczenia w części przewyższającej kwotę pierwotnie dochodzoną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2011 r. I CSK 684/09 nie publ.). Jeżeli natomiast stanowisko skarżącego o przedawnieniu wiązać z faktem, w jakimś sensie podmiotowego rozszerzenia żądania, ponieważ powodowie ostatecznie, z powołaniem się na art. 209 k.c., domagali się zapłaty za korzystanie z całej nieruchomości, mimo że pierwotnie ich żądanie wiązało się tylko z należnością obliczoną stosownie do ich udziału w nieruchomości, to i takie uzasadnienie zarzutu skargi naruszenia art. 118 k.c. nie wpływa na rozstrzygnięcie. Przypomnieć bowiem należy, że Sąd Najwyższy jest związany podstawami skargi i rozpoznaje ją w granicach zaskarżenia (art. 424¹² w związku z art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Tymczasem, ocena trafności tak uzasadnionego zarzutu wymagałaby rozważenia czy nie doszło do niezgodności wyroku z innymi, niepowołanymi jednak w skardze, innymi przepisami prawa tak materialnego jak i procesowego. Tak więc zarzut naruszenia zaledwie art. 118 k.c., przy przytoczonym wyżej uzasadnieniu tego zarzutu, był daleko niewystarczający do podjęcia przez Sąd Najwyższy kontroli wyroku Sądu Okręgowego w trybie art. 424¹ k.p.c.

Z tych też względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 424¹¹ § 1 orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania przed Sądem Najwyższym orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 101 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 6 pkt i § 12 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej

udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

eb